

Asia: VN/4507/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaksi (MISU)

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotettu maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpidekokonaisuus tasapainoinen, vaikuttava ja toteuttamiskelpoinen?

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma täydentää ilmastopolitiikan suunnittelukokonaisuutta puuttuvalla palalla, mikä on tärkeää huomioiden kansallinen kunnianhimoinen hiilineutraaliustavoite 2035. Keski-Suomen tuoreessa maakuntastrategiassa on Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 tavoite ja maankäyttösektori, erityisesti metsät on Keski-Suomessa keskeinen asia.

Maankäyttösektorin ilmastotyöhön uusi suunnitelma tuo kaivattua konkretiaa ja systemaattisuutta. Kokonaisuutena katsoen suunnitelmassa on tunnistettu maatalous ja metsäsektorien keskeiset kysymykset, jotka liittyvät erityisesti turvepohjaisiin peltoihin ja suometsiin. Kaavoituksen näkökulma on esillä toimenpiteessä 7.2.3. Keski-Suomen liitto pitää tärkeänä, että kaavoituksen kytkös maankäytön suunnitteluun tunnistetaan ja varmistetaan.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on ensimmäinen laatuaan, mikä näkyy siinä, että suunnitelmaan sisältyy paljon toimenpiteitä, joiden tarkka sisältö ei ole vielä tiedossa ja joiden vaikutuksia ei ole pystytty arvioimaan. Vajavaisista tiedoista ja keskeneräisestä vaikutusten arvioinnista johtuen ilmastosuunnitelman toimenpidekokonaisuuden toteuttamiskelpoisuutta ja vaikuttavuutta kokonaisuudessaan on hankala arvioida. Suunnitelmassa tunnistetaan merkittäviä puutteita tiedoissa ja merkittäviä tutkimustarpeita. Keski-Suomen liitto korostaa, että tietopohjan täydentäminen tulevina vuosina on tärkeää suunnitelman tavoitteiden toteutumiseksi.

Yhtä aikaa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman kanssa valmistelussa on monia muitakin kansallisen ilmastopolitiikan suuntaa ja käytäntöä merkittävästi linjaavia asiakirjoja kuten

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma, ilmastolaki ja energia- ja ilmastostrategia. Ilmastopolitiikan onnistumiseksi näiden asiakirjojen sisällön ja toimeenpanon yhdenmukaisuus on varmistettava.

Lisäksi maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa on tärkeää huomioida yhteydet biodiversiteetin ylläpitoon, CAP-suunnitelmaan sekä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston valmisteluun ja sen mahdollisesti tarjoamiin suunnitelman toimenpiteiden rahoitusmahdollisuuksiin, kun puhutaan esimerkiksi turvepeltojen kestävästä maankäytön muutoksista.

2. Toimeenpanon näkökulmasta maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuus ovat tärkeitä. Arvioi niiden toteutumista suunnitelmassa.

Kuten todettu edellisessä vastauksessa, vajavaisista tiedoista ja keskeneräisestä vaikutusten arvioinnista johtuen ilmastosuunnitelman toimenpidekokonaisuuden toteuttamiskelpoisuutta ja vaikuttavuutta kokonaisuudessaan on hankala arvioida. Suunnitelmassa itsessään todetaan, että sen sisältöön liittyy paljon epävarmuuksia. Liitteessä 2 esitetyn vaikutusten arvioinnin perusteella toimenpiteissä on hyväksyttävyydeltään hyvin erilaisia toimenpiteitä.

3. Muuta huomioitavaa suunnitelmaluonnoksesta.

Maankäyttösektorin kokonaisuus on toistaiseksi taakanjakosektoria huonommin huomioitu usein myös maakuntatasolla johtuen esimerkiksi yllä mainituista tietopuutteista. Kansallisesta suunnitelmasta onkin toivottavasti tukea myös alueellisten suunnitelmien teossa. Esimerkiksi Keski-Suomen liitossa maankäyttösektorin ilmastotyön kokonaisuuteen on tarkoitus tarttua lähitulevaisuudessa.

Keski-Suomen liitto haluaa lisäksi korostaa metsänomistajien isoa roolia ja vastuuta kokonaisuudessa. Sosiaalisilla ja kulttuurisilla tekijöillä on paljon merkitystä, etenkin kun samaan aikaan metsänomistajien rakenne, ikärakenne ja osaamispohja on muutoksessa.

Bayr Suvi
Keski-Suomen liitto